

цям постійну увагу не лише з боку небайдужих до мовних проблем та фахівців, а й всього українського суспільства.

Олена Руда (м. Київ)

Olena Ruda (Kyiv)

SOCIOLINGVISTIC: YESTERDAY, TODAY AND TOMORROW

Book review on: Sociolinguistychni studiyi; za zagal'noyu redaktsiyeyu L.O. Stavyt's'koyi. — Kyiv: Vydavnychi dim Dmytra Burago, 2010. — 288 s.

Мовна мозаїка

ДОГЛЯДАЙТЕ ШКІРУ СТУПЕНЬ!

Значення іменника **ступня** (множина — **ступні**) відоме всім. Це — нижня опорна частина ноги, стопа (Словник української мови, т. IX, с. 807). Проте, як виявляється, ступні ніг потребують не тільки ретельного догляду, а є ще й неабиякою мовною проблемою. Труднощі постають під час відмінювання цього іменника, особливо у творенні форми родового відмінка множини. Замість нормативної лексеми **ступень** на сторінках газет і журналів, у повсякденному мовному ужитку, навіть у заголовках і текстах дисертацій дедалі частіше вживають неправильну словоформу **ступнів**. Напр.: *Після мітингу двох співробітників міліції було госпіталізовано до Госпіталю МВС із забоями м'яких тканин обличчя і закритою черепно-мозковою травмою, а третього — з травмами ступнів ніг* (Інфопорт // 28.04.2010); *У Канаді знайшли шість відірваних людських ступнів* (Gazeta.ua. 13.10.2009); *Серед дорослого населення досить поширене заразне захворювання — мікоз ступнів* (Звягель-інформ, 12 лютого 2010); *Чілкат спеціалізується на вивченні відбитків пальців і ступнів. Він стверджує, що шість знайдених у США відбитків “велетенських ступнів”, які нібито належать сніговій людині, — справжні* (Хрещатик, 5 листопада 2003 року); *Як тільки шкіра ступнів розпариться, можна видаляти ороговілий шар* (Рівне-ракурс, № 362, 19.09.2008); *..Одного ранку чоловік виявив, що зовсім не відчуває своїх ступнів* (Волинь, № 20, 02 квітня 2009 року); *Дисертацію присвячено питанням особливостей патогенезу мікозів ступнів та оніхомікозів у хворих на цукровий діабет...* (З дисертації); *..Однією з складних проблем залишається питання лікування фунгальної інфекції ступнів у осіб старших вікових груп...* (З дисертації) тощо. Виробники косметичних товарів активно пропонують нам широкий асортимент засобів на зразок *Крем-скраб для видалення загубилої шкіри ступнів*; *Крем для глибокого зволоження шкіри ступнів*; *Крем Урго для рук та ступнів ніг*; *Крем-бальзам “Антигрибок” з піхтовою олією для ступнів* та багато подібних. На полицях крамниць можна легко знайти *щіточку-лемзу* чи *пилочку для ступнів*. У салонах краси вам з радістю запропонують енергетичний *масаж ступнів ніг*.

Уживання словоформи **ступнів** замість **ступень** зумовлене наявністю в українській мові близького за звучанням іменника чоловічого роду **ступінь** (множина — **ступні**) — крок (Словарь української мови за ред. Б. Грінченка, т. IV, с. 223; Словник української мови, т. IX, с. 807). Форма родового відмінка множини цього іменника — **ступнів** (пор. *каменів, велетнів, днів, пнів, учнів*), напр.: *Тоді чорт тяг жлукто ступнів десять* (І. Рудченко); *Не встиг [парубок] ступить десяти ступнів, як пісня стихла* (Панас Мирний). Саме під впливом згаданої лексеми відбувається сплутування форм родового відмінка множини омонімів **ступні**₁ (кроки) — **ступнів** та **ступні**₂ (стопи) — **ступень**.

Запам'ятаймо, що в сучасній українській літературній мові іменник **ступні** (стопи) потрібно відмінювати так само, як іменники *кleshні, пісні* та ін., пор.: *кleshні, пісні, ступні* (Н. в., Зн. в., мн.); *кleshень, пісень, ступень* (Р. в., мн.); *кleshням, пісням, ступням* (Д. в., мн.); *кleshнями, піснями, ступнями*, (Ор. в., мн.); (на /у) *кleshнях, піснях, ступнях* (М. в., мн.).

Отже, правильно вживати: *доглядайте шкіру ступень і зробіть кілька ступнів* (кроків).

Лариса Колібаба (м. Київ)